

Sygn. akt IV Ca 343/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Dorota Curzydło

Sędziowie: SO Mariusz Struski, Mariola Watemborska (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Barbara Foltyn

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2014r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) SA w W. i K. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Chojnicach z dnia 6 marca 2014r., sygn. akt I C 284/11

1. oddała obie apelacje;

2. zasądza od pozwanych K. K. (1) i Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki A. K. (1) kwotę 1.410,62 zł (jeden tysiąc czterysta dziesięć złotych 62/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, z zastrzeżeniem, że uiszczenie kosztów przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z tego obowiązku.

Sygn. akt IV Ca 343/14

UZASADNIENIE

Powódka A. K. (1) wniosła przeciwko pozwanym K. K. (1) i (...) S.A. w W. pozew o zapłatę. Domagała się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od pozwanych kwoty 33.477,50 zł z ustawowymi odsetkami od:

- kwoty 21.108 zł od dnia 25 listopada 2004 r. do dnia zapłaty;
- kwoty 12.369,50 zł od dnia 20 listopada 2008 r. do dnia zapłaty;

Nadto wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu wg. norm obowiązujących, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu podniosła, że w okresie od stycznia 2002 r. do grudnia 2002 r. była właścicielką nieruchomości położonej w P.. Z nieruchomości tej bez umowy korzystała od 1995 r. spółka (...) S.A. (i jej poprzednik prawny). Za okres od 1995 r. do 2001 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził na rzecz powódki wynagrodzenie za bezumowne korzystanie. Powódka wytoczyła przed Sądem Okręgowym w Poznaniu powództwo o zapłatę, z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie ze swojej nieruchomości przez w/w spółkę, za okres od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 31

grudnia 2002 r. Powództwo w tej sprawie (I C 472/08) zostało oddalone, a z treści uzasadnienia wynika, że przyczyną oddalenia był brak inicjatywy dowodowej powódki. Zdaniem powódki winę za powyższe ponosi K. K. (1), który był jej pełnomocnikiem w w/w sprawie, a z racji tego, że posiadał wykupione ubezpieczenie w (...).U. zasadnym było pozwanie również i tego podmiotu. Powódka wskazała, że na sumę dochodzonej kwoty w niniejszym postępowaniu składa się: opłata sądowa od wniesionego pozwu w sprawie I C 472/08 – 2.500 zł, opłata sądowa od apelacji 1.500 zł, koszty procesu zasądzone na rzecz (...) S.A w P., potrącone przez tę spółkę z wierzytelności powódki – 6.569,50 zł, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki przez w/w spółkę w okresie od dnia 1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. – 21.108 zł wraz z odsetkami od tej kwoty od daty zgłoszenia tego roszczenia w procesie w sprawie o sygn. akt I C 742/08 tj. od dnia 25 listopada 2004 r.

W dniu 21 września 2011 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Chojnicach w sprawie o sygn. akt I Nc 713/11 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany (...) S.A. w W. zaskarżył powyższy nakaz zapłaty w całości i wniósł o oddalenie powództwa, zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm obowiązujących.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł zarzut przedawnienia. Zdaniem pozwanego, skoro powódka o treści niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia dowiedziała się w dniu 26 lutego 2008 r. (data wydania wyroku przez Sąd Rejonowy w Poznaniu w sprawie I C 742/08), to stosownie do art. 442¹ § 1 k.c. minęły już trzy lata, a zatem roszczenie strony powodowej jest przedawnione. Nadto podniósł, że podstawą prawną dochodzonego od pozwanego K. K. (1) roszczenia jest art. 472 k.c. w zw. z art. 355 k.c. Zdaniem pozwanego ubezpieczyciela powódka nie wykazała szkody, jak i jej wysokości, winy pozwanego K., a także związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy działaniem pozwanego K., a powstaniem szkody u powódki. Zarzucił także, że ewentualna odpowiedzialność pozwanych w niniejszej sprawie ma charakter in solidum, a nie charakter solidarny.

Pozwany K. K. (1) również zaskarżył nakaz zapłaty w całości i wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

Wskazał, że ewentualna odpowiedzialność pozwanych w niniejszym postępowaniu ma charakter in solidum. W dalszej części swego sprzeciwu podniósł, że powódka miała dwóch pełnomocników – jego i swego męża. Pozwany podniósł, że to z inicjatywy męża powódki nie została zgłoszona przed Sądem w sprawie I C 742/08 inicjatywa dowodowa w zakresie pisemnej opinii biegłego, odnośnie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości należnego powódce. Pozwany w sprzeciwie twierdził, iż wskazywał mężowi powódki na taką konieczność. Ten jednak miał stwierdzić, że muszą wystarczyć opinie biegłych z innych spraw. Na poparcie swego stanowiska pozwany powołał się na pismo, jakie złożył w innej sprawie (I C 1247/08), w którym zawnioskował o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na w/w okoliczność.

Powódka pismem z dnia 08 listopada 2011 r. sprecyzowała oznaczenie pozwanego ubezpieczyciela. Przyznała, że odpowiedzialność pozwanych ma charakter in solidum. W pozostałej części podtrzymała swoje żądania zgłoszone w pozwie. Odnośnie zarzutu przedawnienia pełn. powódki podniósł, że wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu uprawomocnił się 3 września 2008 r. i dopiero od tej daty należy liczyć bieg przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 6 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Chojnicach zasądził od pozwanych K. K. (1) i Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki A. K. (1) kwotę 33.477,50 zł z ustawowymi odsetkami od:

- kwoty 21.108 zł od dnia 25 listopada 2004 r. do dnia zapłaty;
- kwoty 12.369,50 zł od dnia 20 listopada 2008 r. do dnia zapłaty;

z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego (punkt 1 sentencji). Nadto ustalił, że pozwani przegrali postępowanie i są zobowiązani zwrócić koszty procesu na rzecz powódki, z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego, przy czym ich szczegółowe wyliczenie

pozostawił referendarzowi sądowemu (punkt 2 sentencji). Wreszcie zasądził od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chojnicach nieuiszczone koszty sądowe, z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego, przy czym ich szczegółowe wyliczenie pozostawił referendarzowi sądowemu (punkt 3 sentencji).

Przedmiotowe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach. A. K. (1) była właścicielką:

- nieruchomości opisanej w księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez SR w Poznaniu, nieruchomość ta to działka nr (...), położona przy ul. (...) w P.;
- nieruchomości, opisanej w księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez SR w Poznaniu, nieruchomość ta to działka nr (...), położona przy ul. (...) w P..

Powódka była właścicielką powyższych nieruchomości także w okresie od 01 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r.

Na w/w nieruchomościach powódki, (...) Sp. z o.o. w P. – poprzednik prawny (...) S.A w P. pobudowała (...)i w ten sposób uniemożliwiła powódce korzystanie z tej nieruchomości. W sprawie I C 661/09 A. K. (1) domagała się zasądzenia od (...) S.A. wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z w/w nieruchomości za okres od dnia 01 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 2001 r. Powódka w sprawie I C 661/09 na okoliczność wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości zażądała dopuszczenia dowodu z opinii biegłego B. W., w sprawie tej opinię pisemną sporządzali także biegli B. H. i A. N..

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie I C 661/09 Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej spółki (...) na rzecz A. K. kwotę 90.590 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 20.000 zł od dnia 22 listopada 2002 r. i od kwoty 70.590 zł od dnia 04 sierpnia 2003 r. do dnia zapłaty.

W dniu 24 listopada 2004 r. do Sądu Okręgowego w Poznaniu powódka wniosła pozew o zapłatę z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości – działek gruntu nr (...) położonych w P. za okres od dnia 01 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. W związku z pozwem uiszcila opłatę sądową w wysokości 2.500 zł. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I C 47/05. Powódka udzieliła swemu mężowi pełnomocnictwa do reprezentowania jej interesów przed SO w Poznaniu. W toku dalszego postępowania ustanowiono na rzecz powódki pełnomocnika z urzędu w osobie pozwanego K. K..

W sprawie I C 47/05 Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 29 września 2005 r. wydał wyrok wstępny, którym uznał roszczenie powódki za usprawiedliwione w zasadzie.

Apelacja pozwanego od w/w wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 08 czerwca 2006 r. w sprawie I ACa 1415/05

Na skutek skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie II CSK 528/06 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu do wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że przyjęty przez Sąd Apelacyjny stan bezprawności działania strony pozwanej należy uznać za nieprzekonywujący. Zdaniem Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny przedwcześnie stwierdził, iż nastąpiły wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej ex delicto (art. 415 k.c.).

Pismem z dnia 24 kwietnia 2007 r. powódka zwróciła się do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu o ustanowienie na jej rzecz pełnomocnika urzędu. W piśmie tym wskazała, że sprawa ma skomplikowany charakter, zaś ani ona, ani jej mąż nie posiadają wykształcenia prawniczego.

Wyrokiem z dnia 05 czerwca 2007 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACa 384/07 uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 września 2005 r. wydany w sprawie I C 47/05 i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądu Rejonowego w Poznaniu. W uzasadnieniu swego orzeczenia Sąd Apelacyjny w Poznaniu

zaznaczył, że powódka w chwili obecnej korzysta z usług pełnomocnika zawodowego, w dalszej części uzasadnienia wskazał, że sąd pierwszej instancji wyjaśni w pierwszej kolejności, z jakimi zachowaniami pozwanej skarżąca wiąże jego odpowiedzialność, czy uznaje go za posiadacza nieruchomości bez tytułu prawnego i roszczenia wywodzi z prawa rzeczowego, czy też domaga się wyrównania szkody na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał, że sąd pierwszej instancji wykorzysta uprawnienia, jakie płyną z art. 207 § 3 k.p.c.

Sąd Rejonowy w Poznaniu realizując wskazania Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zobowiązał pełnomocnika powódki do wskazania, z jakim zachowaniem pozwanej powódka wiąże jego odpowiedzialności i czy swe roszczenia wywodzi z przepisów prawa rzeczowego czy też z przepisów o czynach niedozwolonych. Pozwany K. K. (1) w piśmie z dnia 26 listopada 2007 r. ustosunkował się do zobowiązania Sądu.

Na rozprawie w dniu 13 grudnia 2007 r. za pełnomocnika powódki stawił się aplikant adwokacki, jego oświadczenia precyzował mąż powódki S. K.. Pełnomocnik powódki na w/w rozprawie nie zawniósł o dopuszczenie jakiegokolwiek dowodu. Sąd na tejże rozprawie zobowiązał pełnomocnika stron do złożenia w terminie 7 dni wszystkich wniosków dowodowych pod rygorem pominięcia ich w toku dalszego postępowania. Jedynie pełnomocnik pozwanej ustosunkował się do zobowiązania sądu i wystosował pismo z dnia 28 stycznia 2008 r., pełnomocnik powódki nie zaoferował żadnych dowodów.

Na rozprawie w dniu 31 stycznia 2008 r. pełnomocnik powódki nie zaoferował dowodu z pisemnej opinii biegłego na okoliczność wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki przez pozwaną spółkę (...). Sąd dopuścił dowód z dokumentów określonych akt sprawy na okoliczność zasadności pozwu. Na tejże rozprawie sąd zamknął rozprawę i odroczył ogłoszenie wyroku.

W dniu 26 lutego 2008 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu w sprawie I C 742/08 wyrokiem oddalił powództwo A. K. (1) w stosunku do pozwanej (...) S.A. w P. i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 6.569,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Rejonowy w Poznaniu wskazał, że powódka nie sprostowała wymogom stawianym przez art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Nie wykazała bezprawności działań strony pozwanej, jak też zasadności wysokości dochodzonego roszczenia. Sąd podniósł, że w niniejszej sprawie niemożliwym było korzystanie z ustaleń poczynionych w innych prowadzonych przez stronę powodową sprawach z tego tytułu, gdyż dotyczyły one innych okresów czasu.

Przedmiotowy wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu został zaskarżony apelacją powódki. Powódka reprezentowana przez adw. K. K. (1) podniosła m.in., że postępowanie przez Sądem Rejonowym w Poznaniu toczyło się na skutek uchylenia wyroku wstępnego, a zatem i Sąd Rejonowy w Poznaniu powinien wydać wyrok wstępny, a dopiero w toku dalszego postępowania badać wysokość szkody lub opłaty za bezumowne korzystanie co pozwoliłoby stronom na składanie ewentualnych dodatkowych wniosków dowodowych w tym zakresie.

Apelująca uiściła 1.500 zł tytułem wpisu od apelacji.

Wyrokiem z dnia 03 października 2008 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XV Ca 146/08 oddalił apelację i zasądził od A. K. na rzecz (...) S.A. kwotę 1.800 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Spółka (...) pismem z dnia 19 listopada 2008 r., z zasądzonych należności na rzecz powódki potrąciła przysługujące jej koszty procesu w wysokości 6.569,50 zł przyznane wyrokiem Sądu Rejonowego w Poznaniu z 26 lutego 2008 r. i 1.800 zł wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 03 października 2008 r. w sprawie XV Ca 146/08.

Zwaloryzowana wskaźnikami inflacji wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości: działki nr (...), położonej przy ul. (...) w P. nieruchomości i działka nr (...), położonej przy ul. (...) w P. w okresie od 01 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. wynosi 29.913 zł.

Mąż powódki S. K. (2) nie wskazał pełnomocnikowi powódki adw. K. K. (1), że zbędna jest w sprawie I C 742/08, jaka toczyła się przed Sądem Rejonowym w Poznaniu pisemna opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, na okoliczność należnego powódce wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości przez spółkę (...).

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy przez pryzmat art. 471 k.c., Sąd I instancji stanął na stanowisku, że powództwo zasługuje na uwzględnienie. Wskazał, że pozwany K. K. (1), z racji tego, że został ustanowiony jako pełnomocnik z urzędu dla powódki w sprawie I C 742/08, przyjął na siebie zobowiązanie. Zobowiązanie to w razie, gdy strona korzysta z usług adwokata lub radcy prawnego z wyboru znajduje swe unormowanie w przepisach o zleceniu – art. 734 k.c. w zw. z art. 750 k.c.

Podkreślił, że przy ocenie powinnego zachowania K. K. (1) należy mieć na uwadze również unormowanie zawarte w art. 355 § 1 k.c. (należy uwzględniać zawodowy charakter usług świadczonych przez adwokatów lub radców prawnych, a zatem wymagania stawiane tym podmiotom są wyższe aniżeli staranność jakiej wymaga się w ramach wzorca przeciętnego dłużnika). Podniósł, że stosunek prawny, jaki zawiązuje się pomiędzy adwokatem, a klientem uregulowany jest przepisami o zleceniu. W umowie zlecenia istotny element węzła obligacyjnego stanowi zaufanie zlecającego dokonanie czynności do podmiotu przyjmującego zlecenie. Takiego elementu nie ma np. przy umowach sprzedaży zawieranych w drobnych sprawach życia codziennego. Od pełnomocnika klient wymaga, aby przedsięwziął wszystkie czynności prawem dozwolone, a mające na celu pomyślne zakończenie dla strony postępowania. Zgłoszenie wniosku dowodowego w postaci opinii biegłego w sprawach o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest kwestią oczywistą. Analiza orzecznictwa i doktryny wskazuje bowiem, że we wszystkich tego rodzaju sprawach jeśli wysokość wynagrodzenia jest sporna to konieczne jest zlecenie opinii biegłemu.

Sąd I instancji wyjaśnił, że w przypadku roszczenia opartego na art. 471 k.c. zaistnieć muszą łącznie trzy przesłanki odpowiedzialności kontraktowej (niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania; fakt poniesienia szkody; związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą). Przy czym ciężar ich wykazania spoczywał w niniejszym postępowaniu na powódce, która swemu zadaniu zgodnie z art. 6 k.c. sprostała.

W kwestii pierwszej przesłanki tj.: nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego K. K., Sąd uznał, że sprowadza się ona do tego, iż pozwany, jako pełnomocnik powódki nie zgłosił wniosku dowodowego w postaci pisemnej opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność wysokości wynagrodzenia należnego powódce tytułem bezumownego korzystania z jej nieruchomości przez spółkę (...) w okresie od 01 stycznia 2002 r. do 31 grudnia 2002 r. Sąd Rejonowy nie dał wiary pozwanemu co do tego, że inicjatywę taką przejawiał, lecz mąż powódki temu zaoponował twierdząc, że muszą starczyć opinie biegłych z innych spraw. Zwrócił uwagę na to, że to na pozwanym K. K. (1) ciążył obowiązek inicjatywy dowodowej. Mąż powódki S. K. był pełnomocnikiem powódki jedynie przed Sądem Okręgowym w Poznaniu - wynika to wprost z treści pełnomocnictwa (k. 39 akt sprawy I C 724/08). Pełnomocnictwo to nie rozciągało się zatem na postępowanie przed Sądem Apelacyjnym i Sądem Rejonowym w Poznaniu.

Sąd I instancji podkreślił, że pozwany na okoliczność tego, że wskazywał na konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w sprawie I C 724/08 nie zaoferował żadnego dowodu (okoliczność dotycząca tego, że w innej sprawie taki dowód zawnioskował się dla oceny jego zachowania w ramach sprawy I C 742/08 przed SR w Poznaniu nieistotne), jego twierdzenia w tym zakresie są zatem gołosłowne i w kontekście art. 6 k.c. nie mogą odnieść skutku prawnego.

Co istotne – zdaniem Sądu – Sąd Rejonowy w Poznaniu postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 13 grudnia 2007 r. zobowiązał pełnomocników stron do wskazania wszystkich dowodów na poparcie swych twierdzeń, pod rygorem ich późniejszego pominięcia. Powyższe zobowiązanie Sądu nie znalazło swego odzwierciedlenia w jakiegokolwiek inicjatywie procesowej pełnomocnika A. K. (w niniejszej sprawie pozwanego K. K.). To zaniechanie skutkowało oddaleniem powództwa, a Sąd Rejonowy w Poznaniu w pisemnym uzasadnieniu swego orzeczenia wprost stwierdził, że dokumenty znajdujące się w aktach innych spraw (w których zasądzono na rzecz powódki wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości) nie mogą być przydatne, gdyż dokumenty te dotyczą innych okresów

czasu. W świetle powyższego oczywistym było, że podstawą oddalenia powództwa przez Sąd Rejonowy w Poznaniu było to, że powódka nie udowodniła zasadności wysokości swego żądania.

Pozwany K. K. (1) twierdził, że powódka i pozwany nie chcieli dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, gdyż wiązało się to dla nich z kosztami. Odnosząc się do tego stwierdzenia Sąd I instancji zaznaczył, że jest to nieudowodnione przez pozwanego, a co więcej pozostaje w sprzeczności z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie I C 724/08. Powódka jeśli nie była w stanie zapłacić kosztów sądowych, wówczas wносиła o zwolnienie jej od nich, a następnie będąc częściowo zwolniona koszty te uiszczala. Nadto twierdzenia pozwanego co do tego, że powódka i jej mąż chcieli zaoszczędzić w ten sposób pieniądze kłóć się z zasadami doświadczenia życiowego. Powódka prowadziła już poprzednio sprawę przeciwko (...) S.A. (i jej poprzednikowi prawnemu), w której zapadło korzystne dla niej orzeczenie, w sprawie tej był dopuszczony dowodu z opinii trzech biegłych. Powódka zatem zdawała sobie sprawę, że konieczne jest wyłożenie pieniędzy w celu dochodzenia swych racji. Również z zeznań świadka S. K. wynika, że on i powódka gdyby była taka potrzeba to wyłożyliby pieniądze na opinie biegłego. Świadek ten zeznał, że nie oponował zawnioskowaniu przez pozwanego K. K. (1) co do opinii z biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w sprawie I C 724/08. Zeznania te Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne, gdyż były logiczne, poszczególne stwierdzenia nie pozostawały ze sobą w sprzeczności, a nadto doznawały wsparcia w dokumentach akt sprawy I 724/08.

Sąd Rejonowy stwierdził, że nienależyte wykonanie zobowiązania przez pozwanego K. K. (1) przejawiało się w braku zgłoszenia w sprawie I C 742/08 wniosku dowodowego z pisemnej opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność wysokości wynagrodzenia należnego powódce za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości przez spółkę (...) w P..

W ocenie Sądu powódka sprostala również obowiązkowi wykazania wielkości szkody. Z. opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości daje podstawy do uznania, że powódka mogła liczyć na zasądzenie kwoty rzędu 29.913 zł. Opinia ta jest jasna, rzetelna i w sposób wyczerpujący odpowiada na postawione przez Sąd Rejonowy zagadnienie. Co więcej, udowodniona została także pozostała część żądania dochodzonego pozwem, z powołanych w sprawie dokumentów (wyroków SR w Poznaniu SA w P., pokwitowań uiszczenia opłaty sądowej od pozwu, apelacji) wynika bowiem, że powódka musiała wydatkować na ten cel pieniądze w wysokości wskazanej w pozwie.

Bezsprzecznie wykazany został również związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy zachowaniem pozwanego (K. K.), a szkodą jaką poniosła powódka. Oczywistym w kontekście powyższych rozważań było bowiem zdanie Sądu I instancji stwierdzenie, że gdyby pozwany zgłosił odpowiednią inicjatywę dowodową wówczas Sąd Rejonowy w Poznaniu wydałby korzystny dla powódki wyrok.

Odsetki zasądzone na podstawie art. 481 k.c. – od kwoty 21.108 zł (wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie) od dnia niekorzystnego rozstrzygnięcia przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, tj. od dnia 25 listopada 2004 r. zaś 12.369,50 zł od dnia złożenia przez A. oświadczenia o potrąceniu z dnia 20 listopada 2008 r.

W kwestii podstaw odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela Sąd Rejonowy oparł się na regulacji art. 822 k.c.

Za bezzasadny uznał zarzut pozwanego ubezpieczyciela co do przedawnienia. Wyjaśnił przy tym, że termin przedawnienia określony w art. 442¹ § 1 k.c., liczyć należy od daty prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie I C 724/08, tj. od dnia wydania orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Poznaniu rozpatrującego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Poznaniu tj. od dnia 03 października 2008 r., powództwo zaś w niniejszej sprawie zostało wniesione w dniu 31 sierpnia 2011 r.

Na zasadzie art. 108 k.p.c. pozostawiono referendarzowi szczegółowe wyliczenie kosztów procesu należnych powódce. Sąd w tym zakresie uznał, że pozwani przegrali postępowanie, a zatem na zasadzie art. 98 k.p.c. powinni zwrócić powódce wszystkie koszty jakie były niezbędne do celowej obrony interesów powódki. Kierując się zaś treścią art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy pozostawił ref. sądowemu rozstrzygnięcie o nieuiszczonych kosztach sądowych należnych Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Chojnicach.

Pozwane Towarzystwo (...) S.A. w W. zaskarżyło powyższy wyrok apelacją, domagając się jego zmiany, poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto pozwany wniosł o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

- art. 361 § 1 k.c., poprzez błędne uznanie, że w przypadku złożenia przez pozwanego K. K. (1) wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, postępowanie w sprawie I C 742/08 zakończyłoby się wydaniem korzystnego dla powódki orzeczenia;
- art. 471 k.c., poprzez uznanie odpowiedzialności odszkodowawczej adwokata K. K. (1) i tym samym pozwanego ubezpieczyciela.

Także pozwany K. K. (1) zaskarżył powyższy wyrok apelacją, domagając się jego zmiany, poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto wniosł o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wyłączną przyczyną oddalenia powództwa w sprawie I C 742/08 był fakt niezłożenia przez niego wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego;
- naruszenie art. 471 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c., poprzez błędne uznanie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, mimo niewykazania związku przyczynowego między jego zaniechaniem, a szkodą wynikającą z oddalenia powództwa w sprawie I C 742/08;
- naruszenie art. 233 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i odmówienie wiarygodności zeznaniom pozwanego.

Powódka w odpowiedzi na apelację wniosła o ich oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie zauważyć należy, że mając na uwadze na treść art. 382 k.p.c., sąd II instancji ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania własnej, samodzielnej i swobodnej oceny, w tym oceny zgromadzonych dowodów (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97 - za pośrednictwem Systemu (...) Prawnej Lex). Sąd II instancji nie ogranicza się zatem tylko do kontroli sądu I instancji, lecz bada ponownie całą sprawę, a rozważając wyniki postępowania przed sądem I instancji, władny jest ocenić je samoistnie. Postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przez pierwszą instancję, co oznacza, że nie toczy się on na nowo.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił Sądowi rozpoznającemu apelację na konstatację, że dokonane przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcie, jak i wnioski wywiedzione z ustalonych okoliczności, prowadzące do wydania zaskarżonego orzeczenia były co do zasady prawidłowe. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do innej, aniżeli dokonana przez Sąd Rejonowy, oceny okoliczności powoływanych w toku postępowania sądowego przed obiema instancjami.

Sąd Okręgowy akceptuje poczynione przez Sąd I instancji ustalenia stanu faktycznego, jak i zaprezentowane w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia rozważania prawne. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny merytorycznej zgłoszonego przez powódkę roszczenia. W konsekwencji, zarzuty podniesione w tej mierze w treści apelacji, w ocenie Sądu II instancji, stanowią w istocie gołosłowną polemikę z prawidłowymi wskazaniem i rozważaniami Sądu I instancji.

Zważyć należy, że skarżący pozwany K. K. (1) oparł swoją apelację na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie błędnej, całkowicie dowolnej i nieszczęsnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału

dowodowego, co jego zdaniem miało doprowadzić do poczynienia przez Sąd Rejonowy mylnych ustaleń, a w konsekwencji do uwzględnienia powództwa.

Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z treścią - wyrażającego obowiązującą w polskiej procedurze cywilnej zasadę swobodnej oceny dowodów - art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału - swobodna ocena dowodów odnosi się do wyboru określonych środków dowodowych i do sposobu ich przeprowadzenia. Mają być one ocenione konkretnie i w związku z całym zebraniem materiałem dowodowym. Jest to podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (orzeczenie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1996 r., II CRN 173/95, nie publ.). W orzeczeniu z 10 czerwca 1999 roku, wydanym w sprawie II UKN 685/98 (OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655). Sąd Najwyższy stwierdził, że normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego.

Zdaniem Sądu II instancji, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż Sąd Rejonowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. To z kolei czyni zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. gołosłownym. Wywodom bowiem Sądu I instancji nie można zarzucić dowolności, ani przekroczenia granic logicznego rozumowania. Sąd odniósł się do podniesionych przez strony w toku sprawy zarzutów. Wskazał fakty, które uznał za udowodnione i na których oparł swoje rozstrzygnięcie. Odniósł się do całego zaproponowanego przez strony materiału dowodowego, wyjaśniając przy tym nad wyraz szczegółowo motyw, którymi się kierował. Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podzielił zaprezentowane w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia stanowisko Sądu Rejonowego. Nie znalazł przy tym podstaw do jego zakwestionowania w oparciu o zarzuty, na których oparli apelację skarżący. Podkreślenia wymaga, że Sąd Rejonowy, opierając się na doświadczeniu życiowym i logice, w sposób całościowy i pozbawiony jakiegokolwiek dowolności – prawidłowo - zinterpretował zaproponowany przez strony materiał dowodowy. Jego treść nie budziła przy tym żadnych wątpliwości.

Podkreślenia wymaga fakt, iż strona powodowa w sposób jednoznaczny wykazała, iż pozwany K. K. (1) nienależycie reprezentował ją w toku sporu stanowiącego źródło dochodzonej należności. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w realiach sprawy I C 472/08 pozwany w sposób nieprawidłowy sformułował żądanie złożonego przez powódkę pozwu. Zamiast bowiem opierać je na przepisach regulujących roszczenia z tytułu bezumownego korzystania z rzeczy, powołał się na przepisy dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym, co niewątpliwie rodziło obowiązek wykazywania przez powódkę bezprawności działania pozwanego jako przesłanki jego odpowiedzialności w rozumieniu art. 415 k.c. Co więcej pozwany, wobec tak sformułowanego powództwa, nie podjął próby wykazania przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, czym bezspornie pogрузzył sytuację prawną powódki.

Nie bez znaczenia pozostaje natomiast okoliczność, iż w postępowaniach obejmujących analogiczne, oparte na tym samym stanie faktycznym roszczenia powódki z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości za wcześniejsze okresy były przez (...) sądy uwzględniane.

Należy zauważyć, iż Sąd Rejonowy w Poznaniu, orzekający w sprawie I C 472/08, wezwał K. K. (1) do sprecyzowania swojego stanowiska w terminie 14 dni, poprzez wskazanie czy pozwany w tejże sprawie uznaje za posiadacza nieruchomości bez tytułu prawnego i wywodzi roszczenia z prawa rzeczowego, czy też domaga się wyrównania rzekomej szkody na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany będąc wykwalifikowanym pełnomocnikiem procesowym, jako profesjonalista - od którego wymaga się dochowania wysokich standardów staranności – owej staranności w istocie nie dochował. Wbrew swojej powinności, nie podjął inicjatywy dowodowej i pozostał bierny (m.in. brak wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego), co naraziło powódkę A. K. (1) na przegranie procesu.

W złożonej natomiast w sprawie IC 742/08 apelacji, pozwany K. K. (1) reprezentujący powódkę A. K. (1) podnosił, iż w jego ocenie Sąd Rejonowy rozpoznający sprawę po uchyleniu wyroku wstępnego wydanego w sprawie przez Sąd Najwyższy a następnie przez Sąd Apelacyjny winien najpierw ustalić zasadę odpowiedzialności i ponownie wydać wyrok wstępny, a dopiero w toku dalszego postępowania sąd powinien badać wysokość szkody lub opłaty za bezumowne korzystanie, co pozwoliłoby stronom na składanie ewentualnych dodatkowych wniosków dowodowych w tym zakresie. Pozwany jakby nie zauważył, że na rozprawie w dniu 13 grudnia 2007r. poprzedzającej termin rozprawy, na której zamknięto rozprawę, pełnomocnicy stron – a więc także pozwany K. K. (1) – zostali zobowiązani do złożenia w terminie 7 dni wniosków dowodowych pod rygorem ich późniejszego pominięcia. Pozwany nie wykonał tego obowiązku, a Sąd Rejonowy uprawniony był do wydania wyroku ostatecznego (bez wydawania wyroku wstępnego).

Dodatkowo zauważyć należy także to, że jako pełnomocnik powódki w sprawie IC 742/08 pozwany K. K. (1) nawet nie złożył wniosku o uzasadnienie orzeczenia oddalającego apelację powódki sporządzaną przez niego jako jej pełnomocnika. Pomimo możliwości dopuszczalności wywiedzenia w sprawie skargi kasacyjnej także tego nie uczynił w imieniu powódki.

Podkreślić natomiast należy, że z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 czerwca 2007r. wydanego w sprawie IACa 384/07 w sposób czytelny wynikała dla strony powodowej – reprezentowanej przez fachowego pełnomocnika w osobie powoda K. K. (1) - informacja, że winien wskazać Sądowi I instancji, z jakim zachowaniem pozwanego, skarżąca wiązała jego odpowiedzialność – czy uznawała go za posiadacza nieruchomości bez tytułu prawnego i roszczenia wywodziła z prawa rzeczowego, czy też domagała się wyrównania szkody na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych, jeśli tak to jakie działania uznawała za mające cechę bezprawności. Zadaniem więc pozwanego – K. K. (1) – po uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji niezbędne było wyjaśnienie, w jakim zakresie pozwana korzystała z nieruchomości powódki w czasie objętym żądaniem i w jakiej wysokości powódka może domagać się odszkodowania z tytułu bezumownego korzystania z jej nieruchomości (dwóch działek) w okresie od 1.01.2002r. do 31.12.2002r. Temu zadaniu pozwany nie sprostał, wobec czego obecnie musi ponieść odpowiedzialność wobec powódki w oparciu o przepisy art. 471 k.c.

Nie sposób w tym miejscu zgodzić się z twierdzeniami apelujących, iż strona powodowa nie wykazała, by to zachowanie K. K. (1) w toku procesu doprowadziło do oddalenia powództwa w sprawie I C 742/08. Wobec wyżej wskazanej argumentacji uznać należało, że powódka wykazała w niniejszym postępowaniu, że doszło do kumulatywnego wystąpienia wszelkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego K. K. (1) tj. powstania szkody, zawinionego działania (a raczej zaniechania) pozwanego oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy powstałą szkodą a zawinionym działaniem po stronie adwokata. Z uzasadnienia wyroku z dnia 20 lutego 2008r. Sądu Rejonowego w Poznaniu w sposób jednoznaczny wynika, że to strona powodowa nie wykazała bezprawności działania strony pozwanej ani też nie wykazała zasadności wysokości dochodzonego roszczenia i to pomimo opozycji strony pozwanej w tym zakresie – strona powoda – reprezentowana przez pozwanego K. K. (1) nie złożyła bowiem żadnych wniosków dowodowych w tym zakresie.

Dodatkowym argumentem na istnienie podstaw odpowiedzialności pozwanego z tytułem niewłaściwego reprezentowania powódki w sprawie I C 742/08 jest to, że w sprawie o identycznym stanie faktycznym a jedynie dotyczącym okresu wcześniejszego (1.01.1998r. - 21.12.2001r.) zapadło w sprawie IC 661/09 Sądu Okręgowego w Poznaniu prawomocne orzeczenie zasądzające od pozwanej spółki (...) na rzecz powódki A. K. (1) stosowne odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania z jej gruntu, w której to sprawie, po dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego i po właściwym sformułowaniu żądania, zasądzono odpowiednie odszkodowanie.

Za chybione zatem Sąd II instancji uznał zarzuty apelujących dotyczące naruszenia art. 471 k.c.

Skoro natomiast pozwany K. K. (1) posiadał, jako adwokat, (...) odpowiedzialności cywilnej wykupioną u pozwanego (...) S.A. W W., a reprezentowana przez niego A. K. (1) przegrała – o czym mowa wyżej - proces w sprawie I C 472/08 w wyniku niezachowania przez niego należytej staranności, zaktualizowała się tym samym odpowiedzialność wymienionego ubezpieczyciela.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił obie apelacje jako bezzasadne.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. , 108 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.